

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincat
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de C.H.O.
 Editura Tipografică MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
 ISSN-L 2734 -6889

Fecioara Maria, ca patroană spirituală a Municipiului de pe Crișul Repede

Colonel r. Dr. Constantin MOȘINCAT

Marile puteri cuceritoare au pus „botniță” neamurilor cucerite, voind chiar să le anihileze, după cum au procedat ungurii-horthyști cu românii, nemții cu evreii, în urmă cu 80 de ani, și au șters toate însemnele românești din Oradea, privitor la demolarea statuii regelui Ferdinand în septembrie 1940 (document anexă). Dar una este să se întâmple asemenea isprăvi făcute de străini de neam și țară, și cu totul alta să se petreacă din îndemn interior. Trăim oare o agresiune asemănătoare din partea celor care ne conduc destinele și pentru a nu le observa gesturile „criminale” ne obligă să ne punem „botniță”?

La comemorarea Martirilor Eroi ai Neamului Românesc din 19 august 2020, în pomenirea zilei asasinării pe câmpia de la Turda a marelui Voievod unificator (1601): Mihai Viteazul, Horea, Cloșca, Crișan, Avram Iancu, motiv de mândrie și prețuire, Onoare și Demnitate pe care militarii, reuniți în „Asociația Culturală „Mihai Viteazul” Oradea, au manifestat-o ca gest civic, amintindu-și că pe 19 august 1994 l-au zămislit în eternitatea bronzului, iar acum cu încredere și speranța că dreptatea justițiară este una corectă și că revenirea la situația inițială este doar o chestiune de timp. Așa cum a dăinuit 25 de ani în Piața Unirii din Oradea și în inima curată a oricărui român, așa trebuie să vegheze Mihai Viteazul și în continuare, din acel loc, la unitatea neamului românesc.

În Sala Mare a Primăriei Oradea, stă icoana Maicii Domnului, Preasfânta Ocrotitoare a orașului Oradea (foto). E așezată pe peretele din stânga intrării în Sala „General Traian Moșoiu”, reprezentând brâul Maicii Domnului, cu mâinile ridicate în semn de ocrotire, dar și de rugăciune. Sub paza ei apare zugrăvită imaginea Primăriei și a zidurilor vechii Cetăți Oradea. Consiliul Local a decis prin Hotărâre, în anul 2002, când a declarat-o pe **Fecioara Maria**, ca patroană spirituală a Municipiului de pe Crișul Repede.

Dacă apelăm pentru explicații la filiera romano-catolică, mai în detaliu oferite de pr. Fodor József, acesta duce „poveste” pe firul legendelor care îl au ca întemeietor al orașului pe Regele Ladislau (1077-1095) și care ar fi avut un vis, în care i-a apărut Fecioara Maria, cerându-i să zidească o biserică închinată ei. „Ladislau hotărăște să ridice în centrul cetății o mănăstire cu hramul „Maicii Domnului”, numind acel loc Varád, iar pe Fecioara Maria ocrotitoarea ei”, susținea vicarul general, de la acea dată, al Episcopiei de Oradea. Desigur, că legendele citate, conservă bine

cunoscuta tendință a ungarilor de asumare a primatului, la orice, și iată că nu au scăpat nici această ocazie pentru „revendicarea Fecioarei Maria” ca patroană spirituală a *Episcopiei romano-catolice*.

Și dacă e „a miénk” atunci... Pentru ca afirmația să nu rămână nesuținută de argumente istorice fac următoarea trimitere la textul dintr-un capitol din *Pași pe caldarâm*. Multă vreme, spațiul dintre Munții Apuseni și râul Tisa a „zăcut” într-o profundă tăcere istorică. Lăsat spațiu liber de către romani între Dacia și Panonia, cuprins de păduri dese a adăpostit băștinașii, urmași ai dacilor liberi. Cele mai vechi izvoare amintesc de legăturile localnicilor cu romanitatea orientală a Bizanțului și cu lumea Europei Centrale, îndeosebi cu statele germane, dublată de o diversitate a culturii spirituale. Hotărâtoare a fost influența regatului ungar, după a doua sa creștinare și orientarea sa religioasă occidentală. Cu toate acestea, mentalitatea credinței, la nivelul obștilor românești, a dat românilor „forma mentis proprie și distinctă”.

Așezările ungurești (catolice, apoi calvine) situate de-a lungul râurilor au păstrat matricea identitară latină, care nu diferea de cea din satele românești”. Definirea începutului Evului Mediu rămâne o problemă deschisă în ce privește istoria vestului românesc a formațiunilor prestatiale, concretizate de ducatul lui Menumorut, ultimul conducător potrivit narațiunilor lui Anonymus. De la acel sfârșit al evului mediu, până la epoca modernă, marcată de cucerirea cetății Oradea de către austrieci, la 1692, este consemnată prezența ungarilor pe acele locuri. Moment marcat de unguri în 1892, la 200 de ani (ca un elogiu de mulțumire față de poziția căpătată, în cadrul monarhiei bicefale), era de înțeles.

Dar ce s-a făcut în 1992, cu ce scop au așezat, reprezentanții unei formațiuni politice etnice maghiare (parlamentare), *încă o placă cu text aproape identic*, cu diferența că era la 300 de ani, nu se știe. Oricum pe cetățeanul român - eu fiind trăitor al urbei -, nu l-a consultat nimenea, dar l-au implicat cu încă o placă comemorativă așezată în centru orașului Oradea, lângă cea veche (textul este alcătuit ca recunoștință colectivă a cetățenilor urbei).

Pe meleaguri ardelene conviețuirea a fost tulburată de *mișcări agitatoare de spirite*, care nu țineau seama de învățătura creștină a iubirii aproapelui. Acest dar a fost rânduit cu rost de Marele Creator universal. Cu toată evidența crengii comune de descendență arpadiano-menumorută, și a familiilor mixte existente în Ardeal, dovedită și scriptic prin cronicile maghiare, care dau o adâncă semnificație în realitate acestui sentiment uman al Respectului și Bunei Vecinătăți, concluzia rezultată, din cântărirea evenimentelor, se îndreaptă spre esențial: **armonia rămâne un deziderat de viitor**. Cu prietenie și respect zic și astăzi *Jo nápót szómszéd!*

Pentru cinstirea memoria marilor Eroii și Martiri ai Neamului Armata română a asociat numelui unităților, pe flamura drapelului de luptă strălucind, numele: Mihai Viteazul, Horea, Cloșca și Crișan Avram Iancu ca semn al cinstirii lor. Fie ca la auzul numelor și la văzul simbolurilor să păstrăm un moment de reculegere ca gest al preamării lor!

În final pune întrebarea retorică: Fi-va Oradea în „*Grădina Maici Domului*” domnule Ilie Bolojan, ori ați supărat-o? Aplicase-va legea omertei și presa va omite lipsa domnie voastre de la **Parastasul martirilor și eroilor neamului din 19 august 2020**? Vom trăi și vom vedea(am văzut!).

Ca și altă dată vă salut cu ostășeasca formulă: Am Onoarea domnule Bolojan*!
Dumneavoastră?

Oradea, 19 august 2020, la Parastasul de Pomenire

* Ca să scape de cei care au adunat ban cu ban și au făcut ca în Piața Unirii din Oradea să fie amplasat Voievodul primei Uniri, Mihai Viteazul, s-a gândit domnul Ilie Bolojan să apeleze la „oarba justiție” și să ceară „dizolvarea” Asociației, legal constituită în 1992, prin Sentința Civilă nr. 34!, Asociație care se opune „relocării” voită de primarul decorat de „Casa Regală”? și consiliul său (Meu, cum ar zice altul).

Lumea artistică, creatoare de simboluri și însemne culturale tace!

Singurii care s-au opus printr-un energic protest au fost militarii care n-au participat la Înălțarea pe soclul Voievodal, precum cucul în cuibul altuia a „făcăturii” primarului liber(al) să facă ce vrea, ca grofii pe moșia românească!

1940 septembrie 25 – noiembrie 2, ORADEA, Ordinul Comandamentului militar al oraşului Oradea, trimis Primăriei oraşului Oradea, referitor la ştergerea inscripţiilor româneşti de pe statuile româneşti din Oradea.

Text , în limba maghiară

Kir.nagyvárad thjf.
Varos katonai parancsnoksaga
Mernoki 33367 / 1940 szám

Román elekúvek lábazatainak eltávolítása

Jelentem, hogy a román impérium idejében készült emlékművek lábazatainak eltávolítására a következő munkálatok válltak szükségessé:

1.Ferdinánd király szobortalpazat szétbontása	500.-P.
a kövek elszállítása	350.-
a belső betonmag elbontása és elszállítása	200
2.Mosoi tabornok szobortalpazatának elbontása	430
kövek elszállítása	370
a belső betonmag elbontása szétbontása	200
3.Károly király szobortalpazatnak szétbontása	350
a kövek elszállítása	200
a belső betonmag szatbontása és elszállítása	200
4.Marin királyné szobortalpazatnak szétbontása	150
a kövek elszállítása	50
a belső betonmag szétbontása és elszállítása	30
5.De lavrancea szobortalpazatnak szétbontása	100
a kövek elszállítása	60
a belső betonmag elbontása és elszállítása	50
6.Eminescu szobortalpazatnak szétbontása	100
a kövek elszállítása	60
a belső betonmag elbontása és elszállítása	50
7.Vulcan szobortalpazatnak szétbontása és elszállítása	50
8.Csendoriskolai Károly szobortalpazatának szétbontása és elszállítása	100

Kérem a fenti munkálatoknak végrehajtását 3600 pengő értékben jóváhagyni.

Nagyvárad, 1940 szeptember 25

Városi főmérnök

Engedélyezem

Nagyvárad, 1940 szeptember 25

Kir.nagyvárad thjf. Varos katonai parancsnoksaga

Mernoki

37335 / 1940 szám

K ö l t s é g v e t é s

A román időből vissamaradt szabor - talpazatokon levő román feliratok lefaragásáról

Szent László téren:

Ferdinánd román kir. felirásának lefaragása p.11

Bémer téren:

Maria román királyné négy oldali felirás lefaragása 13

Ezredevi emlékten:

1.Vulkán román író két oldali felirás lefaragása 8

2.Eminescu román író egy oldali felirás lefaragása 5

Tisza Kalman téren:

De lavrancea román író két oldali felirás lefaragása 8

Bunyitay ligetben:

Károly román kir. Egyoldali felirás lefaragása 5

Csendoriskola előtt:

Károly román király jegvzet evszam lefaragása 1

Összesen: 51 pengő

Kelt Nagyvárad, 1940 november 2

Városi főmérnök